

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Caesari
Avg. in Comicijs Augustæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Augsburg, 1535

VD16 C 4710

De Votis Monasticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34184

DE VOTIS MONA
sticis.

151

A Pud nos in oppido Turingiæ Iſenaco Franciscanus quidā
fuit ante annos triginta, Ioannes Hilten, qui a suo sodalitate
coniectus est in carcerem, propterea q̄ quosdam notissimos
abusus reprehenderat. Vidimus enim eius scripta, ex quibus satis
intelligi potest, quale fuerit ipsius doctrinæ genus. Et qui norunt
eum, testatur fuisse senem placidum, & sine morositate grauem.
Is multa prædixit quæ partim euenerunt hæctenus, partim iam
uidentur impendere, quæ non uolumus recitare, ne quis interpretetur
ea, aut odio cuiusquam, aut in gratiam alicuius narrari. Sed postremo
cum uel propter ætatem, uel propter squalorem carceris in morbum
incidisset, accersuit ad se Guardianum, ut suam ualeitudinem illi
indicaret, cumq; Guardianus accensus odio Pharisæico, duriter
obiurgare hominem propter doctrinæ genus, quod uidebatur officere
culinæ, cœpisset, tum iste ommissa iam mentione ualeitudinis
ingemiscens inquit, se has iniurias æquo animo propter Christum
tolerare, cum quidē nihil scripsisset aut docuisset quod labefactare
statum Monachorum posset, tantum notos quosdam abusus reprehendisset.
Sed alius quidā inquit, ueniet anno Domini M. D. XVI. qui destruet uos,
nec poteritis ei resistere. Hanc ipsam sententiā de inclinatione regni
Monachorum, & hunc annorum numerum, postea etiam repererunt
eius amici perscriptum ab ipso in commentarijs suis, inter annotationes
quas reliquerat in certos locos Danielis. Quamquam autem quantum
huic uoci tribuendum sit, euentus docebit, tamen extant alia signa,
quæ minantur mutationem regni Monachorum, non minus certa, q̄
oracula. Cōstat enim quantum sit in Monasterijs hypocrisis,
ambitionis, auaritiæ, quanta inscitia, & indocilissimi cuiusq; seultia,
quanta uanitas in concionibus in excogitandis subinde nouis
aucupijs pecuniæ. Et sunt alia uis

Ioannes Hilten

h

tia, quæ nō libet cōmemorare. Cumq; fuerint olim scholæ doctrinæ Christianæ, nunc degenerauerunt uelut ab aureo genere in ferreū, seu ut cubus Platonius in malas harmonias degenerat, quas Plato ait exitiū afferre. Locupletissima quæq; Monasteria tantū alunt ociosam turbā, quæ ibi falso prætextu religionis hēluatur de publicis eleemosynis ecclesiæ. Christus autē admonet de sale insipido, q̄ soleat effundi, & cōculcari. Quare ipsi sibi Monachi his moribus fata canunt. Et accedit nunc aliud signum, quod passim autores sunt interficiendorum bonorum uirorum. Has cædes deus haud dubie breui ulciscetur. Neq; uero accusamus omnes. Arbitramur em̄ passim aliquos uiros bonos in Monasterijs esse, qui de humanis cultibus moderate sentiūt, nec probant sæuitiam, quam exercent hypocritæ apud ipsos.

Sed de genere doctrinæ disputamus, quod nunc defendunt, Architecti confutationis, non utrum uota seruanda sint. Sentimus enim licita uota seruari debere, sed utrū cultus illi mereatur remissionē peccatorū & iustificationē, Utrū sint satisfactiōes pro peccatis, Utrū sint pares baptismo, Utrum sint obseruatio præceptorum & consiliorum, Utrum sint perfectio euangelica, Utrum habeant merita supererogationis, Utrum merita illa applicata alijs saluent eos, Utrū sint licita uota his opinionibus facta, Utrū licita sint uota, quæ prætextu religionis tantum uentris & ocij causa suscepta sunt, Utrum uere sint uota, quæ sunt extorta aut inuitis, aut his qui per ætatem nondum iudicare poterant de genere uitæ, quos parentes aut amici intruserunt in monasteria, ut de publico alerentur, sine patrimoniij priuati iactura. Utrū licita sint uota, quæ palam uergunt ad malum exitum, uel quia propter imbecillitatē non seruantur, uel quia hi qui sunt in illis sodalitijs, coguntur abusus Missarū, impios cultus sanctorū, consilia sæuendi in bonos uiros, approbare & adiuuare. De his quæstionibus disputamus. Et cum nos in cōfessione pleraq; diximus de eiusmodi uotis, quæ etiam Canones Pontificum improbant,

tamen aduersarij iubēt omnia quæ produximus rejicere. His em̄ uerbis usi sunt, Ac operæ precium est audire, quomodo cauillentur nostras rationes, & quid afferant ad muniendam suam causam. Ideo breuiter percurremus pauca quædam argumenta nostra, & diluemus in his obiter cauillationes aduersariorum. Cum autem hæc tota causa diligēter & copiose a Luthero tractata sit, in libro cui titulum fecit, De uotis Monasticis, uolumus hic librum illum pro repetito habere.

Primum hoc certissimum est, non esse licitum uotum, quo sentit is qui uouet, se mereri remissionem peccatorum corā deo, aut satisfacere pro peccatis coram deo. Nam hæc opinio est manifesta contumelia euangelij, quod docet nobis gratis donari remissionem peccatorum propter Christum, ut supra copiose dictū est. Recte igitur citauimus Pauli locum ad Galatas. Euacuati estis a Christo, qui in lege iustificamini, a gratia excidistis. Qui quærunt remissionē peccatorū, non fide in Christū, sed operibus Monasticis, detrahūt de honore Christi, & iterum crucifigunt Christum. Audite autem audite, quomodo hic elabantur Architecti confutationis. Pauli locum tantum de lege Moyfi exponunt, & addunt Monachos omnia propter Christum obseruare, & conari propius secundum euangelium uiuere, ut mereantur uitā æternam. Et addunt horribilem epilogum, his uerbis. Quare impia sunt, quæ hic cōtra Monasticen allegātur. O Christe, quamdiu feres has contumelias quibus euangelium tuū afficiunt hostes nostri. Diximus in confessione remissionē peccatorū gratis accipi, propter Christum per fidem. Si hæc non est ipsa euangelij uox, si non est sententia Patris æterni, quam tu qui es in sinu Patris, reuelasti mundo, iure plectimur. Sed tua mors testis est, tuā resurrectionis testis est, spiritus sanctus testis est, tota ecclesia tua testis est, uere hanc esse euangelij sententiam, quæ consequamur remissionē peccatorū, non propter merita, sed propter te, per fidem. Paulus cum negat homines lege Moyfi mereri remissionem peccato-

rum, multo magis detrahic hanc laudem traditionibus humanis. Idq̄ aperte ad Colossenses testatur, Si lex Moyfi quæ erat diuini-
 rus reuelata, non merebatur remissionem peccatorum, quãto mi-
 nus istæ fatuæ obseruationes, abhorrentes a ciuili consuetudine
 uitæ, merentur remissionem peccatorum. Aduersarij fingūt Pau-
 lum abolere legem Moyfi, & Christum ita succedere, ut non gra-
 tis donet remissionem peccatorum. Sed propter opera aliarum
 legum, si quæ nunc excogitentur. Hac impia & fanatica imagi-
 natione obruunt beneficium Christi. Deinde fingunt inter hos
 qui obseruant illam legem Christi, Monachos propius obserua-
 re, quam alios, propter hypocrisin paupertatis, obedientiæ, & ca-
 stitatis, cum quidem omnia sint plena simulationis. Paupertatē
 iactant in summa copia rerum omnium, obedientiam iactant, cū
 nullum genus hominum libertatem habeat maiorem, quam Mō-
 nachi. De cœlibatu non libet dicere, qui quam purus sit in plæ-
 risq̄ qui student continere, Gerson indicat. Et quotus quisq̄ con-
 tinere studet. Scilicet hac simulatione propius secundum euan-
 gelium uiuunt Monachi. Christus nō ita succedit Moyfi, ut pro-
 pter nostra opera remittat peccata, sed ut sua merita, suam propi-
 tiationem opponat iræ dei pro nobis, ut gratis nobis ignoscatur.
 Qui uero præter Christi propitiationem propria merita oppo-
 nit iræ dei, & propter propria merita consequi remissionem pec-
 catorum conatur, siue afferat opera legis Mosaicæ, siue Decalogi,
 siue Regulæ Benedicti, siue Regulæ Augustini, siue aliarum
 Regularum, is abolet promissionem Christi, abiecit Christum,
 & excidit gratia. Hęc est Pauli sententia. Vide autem Carole Cę-
 sar, Imperator clementissime, uidete Principes, uidete omnes or-
 dines, quanta sit impudentia aduersariorum, cum Pauli locum in
 hanc sententiam citauerimus, ipsi adscripserunt. Impia sunt quæ
 hic contra Monasticen allegantur. Quid est autem certius, q̄ q̄
 remissionem peccatorum consequuntur homines fide, propter
 Christum? Et hanc sententiam audent isti nebulones impiam uo-

De cœlibatu

care. Nihil dubitamus quin si admoniti fuissetis de hoc loco, eximi e confutatione tantam blasphemiam curassetis. Cum autem supra copiose ostensum sit, impiam opinionem esse, q̄ propter opera nostra consequamur remissionem peccatorum, breuiores in hoc loco erimus. Facile enim inde prudēs lector ratiocinari poterit, q̄ non mereamur remissionem peccatorum per opera Monastica. Itaq̄ & illa blasphemia nullo modo ferēda est, quæ apud Thomam legitur, professionem Monasticam parē esse baptismo. Furor est, humanam traditionē, quæ neq̄ mandatum Dei, neq̄ promissionem habet, æquare ordinationi Christi, quæ habet & mandatum & promissionem Dei, quæ cōtinet pactum gratiæ, & uitæ æternæ.

Secundo. Obedientia, paupertas, & coelibatus, si tamen nō sit impurus, exercitia sunt ἀδιάφορα. Ideoq̄ sancti uti eis sine impietate possunt, sicut usi sunt Bernardus, Franciscus, & alij sancti uiri. Et hi usi sunt propter utilitatem corporalem, ut expeditiones essent ad docendum, & ad alia pia officia, nō q̄ opera ipsa per se sint cultus, qui iustificent, aut mereantur uitam æternam. Deniq̄ sunt ex illo genere, de quo Paulus ait. Corporalis exercitatio parumper utilis est. Et credibile est alicubi, nunc quoq̄ esse bonos uiros in Monasterijs, qui seruiūt ministerio uerbi, qui illis obseruationibus sine impijs opinionibus utuntur. At sententia, q̄ illæ obseruationes sint cultus, propter quos coram Deo iustireputentur, & per quos mereantur uitam æternā, hoc pugnat cum Euangelio de iustitia fidei, quod docet, q̄ propter Christum donetur nobis iustitia, & uita æterna. Pugnat & cum dicto Christi, Frustra colunt me mandatis hominum. Pugnat & cum hac sententia. Omne quod non est ex fide peccatum est. Quomodo autem possunt affirmare quod sint cultus quos Deus approbet, tanquam iustitiam coram ipso, cum nullum habeant testimoniū uerbi Dei.

Sed uidete impudentiam aduersariorū. Non solum docent, q̄ obseruationes illæ sint cultus iustificantes, sed addūt perfectiores esse cultus, hoc est, magis merentes remissionem peccatorum & iustificationem, quam sint alia uitæ genera. Et hic concurrunt multæ falsæ ac perniciosæ opiniones, fingunt se seruare præcepta & consilia. Postea homines liberales, cum somnient se habere merita supererogationis, uendunt hæc alijs. Hęc omnia plena sunt Pharisaicę uanitatis. Extrema enim impietas est sentire, q̄ Decalogo ita satisfaciant, ut supersint merita, Cum hæc præcepta omnes sanctos accusent, Diligas Dominum deũ tuum ex toto corde tuo. Item, Non concupiscas. Propheta ait. Omnis homo mendax, id est, non recte de Deo sentiens, non satis timens, non satis credens Deo, quare falso gloriantur Monachi, in obseruatione Monastica uitæ præceptis satisfieri, ac plusq̄ præcepta fieri.

Deinde falsum & hoc est, q̄ obseruationes Monasticae sint opera consiliorum Euangelij. Nam Euangelium nõ consulit discrimina uestitus, ciborum, abdicationem rerum propriarū. Hęc sunt traditiones humanae, de quibus omnibus dictum est, Esca non commendat Deo, quare neq̄ cultus iustificantes sunt, neq̄ perfectio. Imo cum his titulis fucatae proponuntur, sunt meræ doctrinæ dæmoniorum. Virginitas suadetur, sed his qui donum habent, ut supra dictum est. Error est autem perniciosissimus sentire, q̄ perfectio Euangelica sit in traditionibus humanis. Nam ita etiam Mahometistarum Monachi gloriari possent, se habere perfectionem Euangelicam. Neq̄ est in obseruatione aliorū que dicuntur ἀδελφότητα, sed quia regnum Dei est iustitia & uita in cordibus, ideo perfectio est, crescere timorem Dei, fiduciam misericordię promissæ in Christo, & curam obediendi uocationi, sicut & Paulus describit perfectionem, transformamur a claritate in claritatem, tanquam a Domini spiritu. Nõ ait, alium subinde cultum accipimus, aut alios calceos, aut alia cingula, Miserabile est in Ecclesia tales Pharisaicas, imo Mahometicas uoces legi atq̄

Virginitas

mahometistarum
monachi
regni dei

q̄ audiri, uidelicet, perfectionem Euangelij, regni Christi, quod est uita æterna, in his stultis obseruationibus uestium, & similiū nugarum collocari.

Nunc audite Areopagitas nostros quam indignam sententiam posuerint in cōsutatione. Sic aiunt SACRIS LITERIS EXPRESSVM est Monasticam uitam, debita obseruatione custoditam, quam per gratiam Dei, quilibet Monastici custodire possunt, mereri uitam æternam, & quidem multo auctiorem Christus eis promisit, qui reliquerint domum aut fratres &c. Hæc sunt uerba aduersariorum, in quibus hoc primum impudentissime dicitur, q̄ sacris literis expressum sit, uitam Monasticam mereri uitam æternam. Vbi enim loquuntur sacre literæ de Monastica? Sic agunt causam aduersarij, sic citant scripturas nihili homines, cum nemo nesciat Monasticam recens excogitatam esse, tamen allegant autoritatem scripturæ, & quidem dicunt hoc suum decretum expressum esse in scripturis. Præterea cōtumelia afficiunt Christum, cum dicunt homines per Monasticam mereri uitam æternam. Deus ne suæ quidem legi hunc honorem tribuit, q̄ mereatur uitam æternam, sicut clare dicit apud Ezechielem Cap. 20. Ego dedi eis præcepta non bona, & iudicia in quibus non uiuent. Primum hoc certum est, q̄ uita Monastica nō meretur remissionē peccatorū, sed hanc fide gratis accipimus, ut supra dictum est. Deinde propter Christum, per misericordiam donatur uita æterna, his qui fide accipiunt remissionem, nec opponunt merita sua iudicio Dei, sicut & Bernardus grauis sine dicit. Necesse est primo omnium credere, q̄ remissionē peccatorum habere non possis, nisi per indulgentiam dei. Deinde q̄ nihil prius habere queas operis boni, nisi & hoc dederit ipse. Porstremo q̄ eternā uitā nullis potes operib⁹ promereri, nisi gratis detur & illa. Cetera quæ in eandē sententiā sequitur supra recitauim⁹. Addit autē in fine Bernard⁹. Nemo se seducat, quia si bene cogitare uoluerit, inueniet procul dubio, q̄ nec cum decē millē

Ezechiel. 20.

Bernardus

bus possit occurrere ei qui cum uiginti millibus uenit ad se. Cū autem nec diuinæ legis operibus mereamur remissionē peccatorum aut uitam æternam, sed necesse sit quærere misericordiã promissam in Christo, multo minus obseruationibus Monasticis, cū sint meræ traditiones humanæ, tribuendus est hic honor q̄ mereatur remissionem peccatorum, aut uitam æternam. Ita simpliciter obruunt Euangelium de gratuita remissione peccatorum, & de apprehendenda misericordiã promissa in Christo, qui docet Monasticam uitam mereri remissionem peccatorum, aut uitam æternam, & fiduciam debitam Christo transferunt in illas stultas obseruationes. Pro Christo colunt suos cucullos, suas sordes. Cū autem & ipsi egeant misericordiã, impie faciunt, q̄ fingunt merita supererogationis, eaq̄ alijs uendunt. Brevius de his rebus dicimus, quia ex his quæ supra de iustificatione, de pœnitentiã, de traditionibus humanis diximus, satis constat uota Monastica nō esse precii, propter quod detur remissio peccatorum & uita æterna. Et cum Christus uocet traditiones cultus inutiles, nullo modo sunt perfectio Euangelica,

Verum aduersarij uideri uolunt astute moderari uulgarē perfrasionem de perfectione. Negant Monasticam uitam perfectionem esse, sed dicunt statum esse acquirendæ perfectionis. Belle dictum est, & meminimus hanc correctionem extare apud Germanonem. Apparet enim prudentes uiros offensos immodicis illis encomijs uitæ Monasticæ, cum non auderent in totum detrahere ei laudem perfectionis, addidisse hanc *ἐπαυδοθεωριαν*, q̄ sit status acquirendæ perfectionis. Hoc si sequimur, nihilo magis erit Monastica status perfectionis, quam uita agricolæ aut fabri. Nā hi quoq̄ sunt status acquirendæ perfectionis. Omnes enim homines in quacunc̄q̄ uocatione perfectionem expetere debēt, hoc est, crescere in timore Dei, in fide, in dilectione proximi & similibus uirtutibus spiritualibus. Extāt in historijs Eremitarū exempla
pla

pla Antonij & aliorum, quæ exæquant genera uitæ, Scribitur Antonio petenti, ut deus sibi ostenderet, quantum in hoc uitæ genere proficeret, quendam in urbe Alexandria sutorem mōstratum esse, per somnium, cui compararetur. Postridie Antonius ueniens in urbem, accedit ad sutorem, exploraturus illius exercitia & dona, collocutus cum homine, nihil audit, nisi mane eum pro uniuersa ciuitate paucis uerbis orare, deinde arti suæ operam dare. Hic intellexit Antonius non esse iustificationem tribuendam illi uitæ generi, quod susceperat.

De Antonio d²

Sed aduersarij, etsi nunc moderantur laudes de perfectione, tamen aliter re ipsa sentiunt. Vendunt enim merita, & applicāt pro alijs hoc prætextu, q̄ obseruent præcepta & cōsilia, quare re ipsa sentiunt sibi superesse merita. Quid est autem arrogare sibi perfectionem, si hoc non est: Deinde in ipsa confutatione positum est, q̄ Monastici contendant propius secundum euangelium uiuere. Tribuit igitur perfectionem traditionibus humanis, si ideo propius secundum euangelium uiuunt Monachi, quia non habent proprium, quia sunt cœlibes, quia obediunt Regulæ in uestitu, cibis, & similibus nugis.

Vendunt merita

Item confutatio dicit Monachos mereri uitam æternam auctiorem, & allegat scripturam. Qui reliquerit domum &c. scilicet hic quoq̄ perfectionem arrogat factitijs religionibus. Sed hic locus scripturæ nihil facit ad uitam Monasticam. Non enim hoc uult Christus, q̄ deserere parentes, cōiugem, fratres, sit opus ideo faciendum, quia mereatur remissionem peccatorum, & uitam æternā. Imo maledicta est illa desertio. Fit enim cum contumelia Christi, si quis ideo deserat parentes, aut coniugem, ut hoc ipso opere mereatur remissionem peccatorum, & uitam æternā. Duplex autem desertio est, quædam fit sine uocatione sine mandato dei, hanc non probat Christus. Nam opera a nobis electa, sunt inutiles cultus. Clarius autem hinc apparet, Christum non pro-

Duplex desertio

bare hanc fugam, quia loquitur de deserenda uxore, & liberis. Scimus autem quod mandatum dei prohibet deserere uxorem & liberos. Alia desertio est, quae fit mandato dei, uidelicet, cum cogit nos potestas aut tyrannis cedere, aut negare euangelium. Hic habemus mandatum, ut potius sustineamus iniuriam, potius eripi nobis patiamur, non solum facultates, coniugem, liberos, sed uitam quoque. Hanc desertionem probat Christus, ideoque addit, propter euangelium, ut significet se de his loqui, non qui faciunt iniuriam uxori, & liberis, sed qui propter confessionem euangelij sustinet iniuriam. Corpus nostrum etiam deserere debemus propter euangelium. Hic ridiculum fuerit sentire, quod cultus dei sit, se ipsum occidere & relinquere corpus sine mandato dei. Ita ridiculum est sentire quod cultus dei sit, deserere possessiones, amicos, coniugem, liberos, sine mandato dei. Constat igitur male detorqueri dictum Christi ad uitam Monasticam. Nisi fortassis hoc quaedam dicit, quod centuplum in hac uita recipiunt. Plurimi enim sunt Monachi non propter euangelium, sed propter culinam & otium, qui pro exiguis patrimonijs inueniunt amplissimas opes. Sed ut tota res Monastica, simulationis plena est, ita falso praetextu testimonia scripturae citant, ut dupliciter peccent, hoc est, ut fallant homines, & fallant praetextu nominis diuini.

Citatur & alius locus de perfectione, Si uis perfectus esse, uade, uende quae habes, & da pauperibus, & ueni, & sequere me. Hic locus exercuit multos qui sinxerunt, perfectionem esse possessiones ac dominia rerum abijcere. Sinamus Philosophos Aristippum praedicare, qui magnum auri pondus abiecit in mare. Talia exempla nihil pertinet ad Christianam perfectionem. Rerum diuisio, dominia, & possessio, sunt ordinationes ciuiles approbatae uerbo dei in praeepto, Non furtum facies. Desertio facultatum non habet mandatum, aut consilium in scripturis. Nam euangelica paupertas non est desertio rerum, sed non esse auarum,

aristippus

non confidere opibus, sicut Dauid pauper erat in ditissimo regno. Quare cum desertio facultatū sit mere traditio humana, est inutilis cultus. Et immodica sunt illa Encomia in extrauagāte, quæ ait abdicationem proprietatis omnium rerum, propter deum, meritoriam & sanctam, & uiam perfectionis esse. Et periculosissimum est rem pugnantem cum ciuili consuetudine, talibus immoderatis laudibus efferre. At Christus hic perfectionem uocat. Imo, Iniuriam faciunt textui, qui truncatum allegant. Perfectio est in hoc, quod addit Christus, sequere me. Exemplum obedientiæ in uocatione propositum est. Et quia uocationes dissimiles sunt, ita hæc uocatio non est omnium, sed proprie ad illā personam, cū qua ibi loquitur Christus, pertinet, sicut uocatio Dauid ad regnum, Abraham ad mactandum filium non sunt nobis imitandæ. Vocationes sunt personales, sicut negocia ipsa uariāt temporibus & personis, sed exemplum obedientiæ est generale. Perfectio erat futura illi iuueni, si huic uocationi credidisset & obediisset. Ita perfectio nobis est, obedire unumquemque uera sibi de suæ uocationi.

Tertio. In uotis Monasticis promittitur castitas. Supra autē diximus de coniugio sacerdotum, nō posse uotis aut legibus tolli ius naturæ in hominibus. Et quia non omnes habent donum continentiæ, multi propter imbecillitatem infortuniter continent. Neque uero ulla uota, aut ullæ leges possunt abolere mandatum spiritus sancti. Propter fornicationem unusquisque habeat uxorem suam. Quare hoc uotum non est licitum in his qui non habent donum continentie, sed propter imbecillitatem contaminantur. De hoc toto loco satis supra dictum est, in quo profectio mirum est, cum uersentur ob oculos pericula & scandala, tamen aduersarios defendere suas traditiones, contra manifestum dei præceptū. Nec commouet eos uox Christi, qui obiurgat Phariseos, qui traditiones contra mandatum dei fecerant.

Rosariū in virginibus

Quarto, Liberant hos qui uiuunt in Monasterijs impij cultus, quales sunt, prophanatio Missæ ad quæstū collatæ pro mortuis, cultus sanctorum, in quibus duplex uitium est, & q̄ sancti in locum Christi surrogantur, & impie coluntur, sicut finxerunt Dominicaltri Rosariū B. Virginis, quod est mera βαττολογία, non minus stulta, q̄ impia uanissimam fiduciam alens. Deinde hæ ipsæ impietates, tantum conferuntur ad quæstum. Item euāgelium de gratuita remissione peccatorum propter Christum, de iustitia fidei, de uera pœnitentia, de operibus quæ habet mās datum dei, neq̄ audiunt, neq̄ docent. Sed uersantur aut in Philosophicis disputationibus, aut in traditionibus ceremoniarū quæ obscurant Christum. Non hic dicemus de illo toto cultu ceremoniarum, de lectionibus, cantu, & similibus rebus quæ poterant tolerari, si haberentur pro exercitijs, sicut lectiones in Scholis, quarum finis est docere audientes, et inter docendum aliquos commouere ad timorem aut fidem. Sed nunc fingunt has ceremonias esse cultus dei, qui mereantur remissionem peccatorum ipsis & alijs. Ideo enim augent has ceremonias. Quod si susciperent ad docendos, & adhortandos auditores, breues & accuratæ lectiones plus prodesse, quam illæ infinitæ βαττολογίαι. Ita tota uita Monastica plena est hypocrisi, & falsis opinionibus. Ad hæc omnia accedit & hoc periculum, q̄ qui sunt in illis collegijs coguntur assentiri persequentibus ueritatem. Multæ igitur graues & magnæ rationes sunt, quæ liberant bonos uiros ab hoc uitæ genere.

Postremo multos liberant ipsi Canones, qui aut illecti artibus Monachorum sine iudicio uouerunt, aut coacti ab amicis uouerunt. Talia uota ne Canones quidem pronunciant esse uota. Ex his omnibus apparet plurimas esse causas, quæ docent uota Monastica, qualia hactenus facta sunt, non esse uota, quare tuto deseriri potest uitæ genus plenum hypocrisis, & falsarum opinionum.

Hic obijciunt ex lege Nazareos. Sed hi non suscipiebant uota sua cum his opinionibus quas hactenus diximus nos reprehendere in uotis Monachorum. Nazareorū ritus erat exercitiū, aut protestatio fidei coram hominibus, non merebatur remissionem peccatorum coram Deo, non iustificabat coram deo. Deinde sicut nunc circumcisio, aut mactatio uictimarum non esset cultus, ita nec ritus Nazareorum, nunc debet proponi tanquam cultus, sed debet iudicari simpliciter ἀδιάφορον. Nō igitur recte confertur Monachatus sine uerbo Dei excogitatus ut sit cultus, qui mereatur remissionem peccatorum, & iustificationem, cum ritu Nazareorum, qui habebat uerbū Dei, nec traditus erat in hoc, ut mereretur remissionem peccatorum, sed ut esset exercitiū externum, sicut aliæ ceremoniæ legis. Idem de alijs uotis in lege traditis dici potest.

Allegatur & Rechabite, qui nec possessiones habebāt ullas, nec uinum bibebāt, ut scribit Ieremias Cap. 35. Scilicet pulchre quadrat exemplum Rechabitarum ad Monachos nostros, quorum Monasteria superant palatia Regum, qui lautissime uiuunt. Et Rechabite in illa omnium rerum penuria, tamen erant coniuges. Nostri Monachi cum affluant omnibus delitijs, profitentur cœlibatum. Cæterum exempla iuxta regulam, hoc est, iuxta scripturas certas & claras, non contra regulam, seu contra scripturas interpretari conuenit. Certissimum est autem obseruationes nostras non mereri remissionem peccatorum, aut iustificationem. Quare cum laudantur Rechabite, necesse est eos morem suum, non ideo seruasse, q̄ sentirent se per eum mereri remissionem peccatorum, aut opus ipsum cultum esse iustificantem, aut propter quem consequerentur uitam æternam, non per misericordiam Dei, propter semen promissum. Sed quia habuerunt mandatum parentum, laudatur obedientia, de qua extat præceptum Dei. Honora patrem & matrē. Deinde mos habebat sinem propriū, quia peregrini erant, non Israelitæ, apparet patrem uoluisse eos

Rechabite
Jeremias 35.

certis notis discernere a suis popularibus, ne relaberentur ad impietatem popularium. Volebat his notis eos admonere doctrinae fidei, & immortalitatis. Talis finis est licitus. At fines Monasticae longe alij traduntur. Fingunt opera Monasticae cultus esse, fingunt ea mereri remissionem peccatorum ac iustificationem. Est igitur dissimile Monasticae exemplum Rechabitarum, ut omittamus hic alia incommoda quae herent in praesenti Monastica.

Timothei. 5.

Citant & ex priore ad Timotheum Cap. 5. de uidiuis, quae seruientes Ecclesiae,alebantur de publico, ubi ait. Nubere uolunt, habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Primum hic fingamus Apostolum de uotis loqui, tamen hic locus non patrociniabitur Monasticis uotis, quae fiunt de impijs cultibus, & hac opinione, ut mereantur remissionem peccatorum, & iustificationem. Paulus enim tota uoce damnat omnes cultus, omnes leges, omnia opera, si ita obseruentur, ut mereantur remissionem peccatorum, aut ut propter ea consequamur uitam eternam, non propter Christum per misericordiam. Ideo necesse est uota uidiuarum, siqua fuerunt, dissimilia fuisse uotis Monasticis. Praeterea, si non desinant aduersarij detorquere locum ad uota, detorquendum erit eodem hoc quoque, quod uetat eligi uidiuam minore annis sexaginta. Ita uota ante eam aetatem facta erunt irrita. Sed nondum norat Ecclesia haec uota. Itaque damnat Paulus uidiuas, non quia nubunt. Iubet enim nubere iuniores, sed quia publico sumptu alitae lasciuiebant, ideoque fidem abieciunt. Hoc uocat primam fidem, scilicet, non uoti Monastici, sed Christianismi. Et hoc modo fidem accipit in eodem Cap. Si quis proprios, & maxime domesticos non curat, fidem abnegauit. Aliter enim de fide loquitur quam Sophista. Non tribuit fidem his qui habent peccatum mortale. Ideo dicit hos abieciere fidem, qui non curant propinquos. Et ad eundem modum dicit mulierculas petulantibus fidem abieciere.

Percurrimus aliquot nostras rationes & obiter diluimus ea quæ aduersarij obiiciunt. Et hæc collegimus non solum propter aduersarios, sed multo magis propter pijs mentes, ut habeant in conspectu causas, quare improbare debeant hypocrisin & fictos cultus Monasticos, quos quidem toto hæc una uox Christi abrogat, cum ait. Frustra colunt me mandatis hominum. Quare uota ipsa, & obseruationes ciborum, lectionum, cantuum, uestitus calceorum, cingulorum, inutiles cultus sunt coram Deo. Et certo sciant omnes piæ mentes, simpliciter Pharisaicam & damnatam opinionem esse, quod illæ obseruationes mereantur remissionem peccatorum, quod propter eas iusti reputemur, quod propter eas consequamur uitam æternam, non per misericordiam propter Christum. Et necesse est sanctos uiros qui in his uitæ generibus uixerunt, abiecta fiducia talium obseruationum, didicisse, quod remissionem peccatorum propter Christum gratis haberent, quod propter Christum per misericordiam consecuturi essent uitam æternam, non propter illos cultus, quod Deus tantum approbet cultus suo uerbo institutos, qui ualeant in fide.

DE POTESTATE ECCLESIASTICA.

VEhementer hic uociferantur aduersarij de priuilegijs & immunitatibus Ecclesiastici status, Et addunt Epilogum. Irrita sunt omnia quæ in præsentî articulo contra immunitatem Ecclesiarum & Sacerdotum inferuntur. Hæc est mera calumniâ. Nos enim de rebus alijs in hoc articulo disputauimus. Cæterum sæpe testati sumus, nos politicas ordinationes, & donationes Principum & priuilegia non reprehendere. Sed utinam uicissim audirent aduersarij querelas Ecclesiarum & piarum mæritum. Dignitates & opes suas fortiter tuentur aduersarij, Interim statum Ecclesiarum negligunt, non curant recte doceri Ecclesias, & sa